

Očkování dospělých je v Česku dlouhodobě podceňovaný nástroj umožňující stárnout ve zdraví

02.05.2025

[ASOCIACE POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČESKÉ REPUBLIKY](#)

Tento týden si Česká republika tradičně připomíná význam očkování, a to díky Evropskému imunizačnímu týdnu, který začal 27. dubna a skončí 3. května. Iniciativa Světové zdravotnické organizace (WHO) vyzdvihuje klíčovou roli vakcinace, která za posledních 50 let zachránila minimálně 154 milionů životů. To je v průměru 6 životů každou minutu, každý den po dobu půl století. V příštích dekádách bude Česká republika zřejmě čelit důsledkům stárnutí populace, a tedy i rostoucímu tlaku na zdravotní i sociální péči, na což upozorňuje Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (APSS ČR). Očkování představuje efektivní nástroj prevence, který může výrazně přispět k udržitelnosti zdravotní a sociální péče a napomáhá lidem stárnout ve zdraví.

Zdroj: freepik.com

Evropský imunizační týden je příležitostí k diskusi o prevenci v dospělosti a ve stáří. S přibývajícím věkem náš imunitní systém slábne a stáváme se náchylnějšími k infekčním nemocem. Vědecké poznatky z posledních let také ukazují, že například **očkování proti chřipce může snížit riziko kardiovaskulárních onemocnění (infarktu myokardu, cévní mozkové příhody, srdečních selhání), ale také Alzheimerovy choroby**. Starší lidé těží z benefitů očkování, i pokud využívají sociální služby, kde je zvýšené riziko vzniku epidemií infekčních onemocnění. Výsledky nedávného průzkumu APSS ČR v rámci kampaně ODOLNĚJŠÍ

– OČKOVÁNÍ POSILUJE ZDRAVÍ VE STÁŘÍ u zaměstnanců a poskytovatelů sociálních služeb ukázaly, že **ačkoliv si zaměstnanci i poskytovatelé sociálních služeb uvědomují důležitost očkování, proočkovanost u některých onemocnění zůstává nízká** a brzdí ji například nedostatečná osvěta, nízká motivace a dezinformace.

„Nejen z dostupných dat, ale i informací a zkušeností kolegů poskytovatelů dlouhodobé péče v různých evropských zemích víme, že očkování starších osob prodlužuje jejich život ve zdraví, ale i chrání ostatní seniory a zaměstnance zejména v pobytových zařízeních sociálních služeb. V ČR pak máme dobrou dostupnost vakcín pro seniory, tj. musíme se zaměřit na zbývající bariéry – a těmi jsou nedostatek informací či předsudky, které jsou spojené s očkováním,“ uvádí Jiří Horecký, prezident APSS ČR.

Zaměstnanci služeb nejčastěji disponují platným očkováním proti tetanu (85,7 %), hepatitidě typu B (62,3 %) a covidu-19 (46,7 %). Uživatelé sociálních služeb byli pak nejčastěji očkováni proti tetanu (76,9 %), pneumokokovým onemocněním (71,9 %) a chřipce (64,8 %). Naopak proočkovanost zaměstnanců proti jiným závažným infekčním onemocněním je výrazně nižší: **pouze 1,3 % zaměstnanců je očkováno proti pásovému oparu; 2,6 % proti pneumokokovým infekcím a stejně nízký podíl proti RS viru.**

Nízká proočkovanost není výsledkem nezájmu, ale spíše systémových překážek. Velká skupina respondentů průzkumu uvedla, že obecně očkování zvažuje. Jasná doporučení, dostupné informace, úhrada z veřejného zdravotního pojištění a podpora vakcinace v rámci benefitů nebo přímo na pracovišti jsou cestami ke zvýšení proočkovanosti, jak uvádí APSS ČR.

Na úskalí nízkého povědomí o širším významu prevence infekčních onemocnění u seniorů upozorňuje i Mezinárodní centrum pro dlouhověkost (ILC) nedávnou studií – konkrétně v případě **pásového oparu** (herpes zoster). Pásový opar je infekční onemocnění virového původu, které může být provázeno bolestivými a dlouhodobými komplikacemi, včetně chronické neuropatické bolesti až u 30 % pacientů. Riziko vzniku onemocnění roste právě s věkem, stresem, oslabenou imunitou či chronickým onemocněním (jako je diabetes, chronická obstrukční plicní nemoc či revmatologická onemocnění) – tedy právě v populaci, která je v sociálních službách nejvíce zastoupena. Následky onemocnění či jeho komplikace pak zatěžují pacienty, pečovatele, zdravotní systém i ekonomiku.

Očkování dospělých je v Česku dlouhodobě podceňovaný nástroj umožňující stárnout ve zdraví. Přitom analýzy ukazují, že každé 1 euro investované do očkování osob starších 50 let přináší až 4 eura ve formě budoucích ekonomických přínosů.

Mnoho zemí – včetně Německa, Řecka, Polska nebo Velké Británie – již vakcinaci proti pásovému oparu zařadilo do svých hrazených preventivních programů pro seniory a rizikové skupiny (viz obrázek). Tyto státy

čerpají z dat a praktických zkušeností, které potvrzují, že **prevence pomocí očkování vede ke snížení nemocnosti, hospitalizací a s tím spojených nákladů.**

Prodávající se délka života, zvyšující se počet seniorů v populaci a rostoucí výskyt chronických onemocnění povedou k rostoucímu významu prevence. Jedním z možných řešení představuje očkování. Neopomíejme proto jeho význam a benefity, které přináší.

Reference:

[APSS ČR: Jak očkování vnímají zaměstnanci a uživatelé vsociálních službách?](#)

[ILC: dokument Painfully Unaware](#)

[WHO: Evropský imunizační týden 2025](#)

Zdroj: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR